

ZUIDWOLDE

**Sleedoornpage-
eitjes zoeken**

Zaterdag 11 januari: Sleedoornpage-eitjes zoeken, 10.00 uur bij de Vlindertuin achter Waardeel 4. Het is opnieuw tijd om op zoek te gaan naar eitjes van de sleedoornpage. We komen bij elkaar bij de Vlindertuin. Ook nu zijn we tussen de middag en na afloop (ca 15.00 uur) welkom bij Jan en Wilma Huiskes voor de lunch (zelf brood meenemen) en de napret. Evenals voorgaande jaren zijn op deze dag deskundigen van de Vlinderstichting aanwezig. Iedereen die dit evenement eens wil meemaken is van harte welkom. Opgave vooraf is niet nodig.

Eitjes zoeken op sleedoorn Stefan Pronk

RUINEN

**Vollemaan-
wandeling**

Vrijdag 10 januari: Volle maan wandeling van 18.30 tot 20.30 uur. Wandel mee en beleef de stilte en de mystiek van het Dwingelderveld bij volle maan. Start: Bezoekerscentrum, Benderse 22. Informatie en aanmelden via: www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld

ELSLOO

**Vollemaan-
wandeling**

Vrijdag 10 januari van 18.30 tot 21.00 uur. Tijdens deze mystieke avond kun je bij Buitencentrum Drents-Friese Wold een bijzondere wandeling maken. Samen met een gids dwaal je door de in stilte gehulde duinen, dit unieke stuifzand, ook wel de Kale Duinen genoemd, en over door de maan verlichte velden. Al je zintuigen staan op scherp. Een onvergetelijke ervaring voor het hele gezin. Kosten: € 9, kinderen € 6. Prijzen inclusief koffie, thee of chocolademelk bij Camping Wilhelminahoeve. Kleding warm. Niet geschikt voor mindervaliden vanwege het stuifzandgebied. Honden niet toegestaan. Start: Camping Wilhelminahoeve en Eethuis Aekingerzand, Canada 3.

Wolkje dansende muggen bij kardinaalsmuts**■ De vrouwtjes leven solitair en verborgen in de tuin**

Je hebt winterwortels, wintervlinders, maar ook wintermuggen. Kijk maar naar buiten als het kouder begint te worden. Wolkjes dansende muggen achter het huis, wolkjes wintermuggen.

In onze tuin bij de kardinaalsmuts die allang kaal is, bij de moerbijboom en op de eerste verdieping vlak voor het slaapkamerraam, maar ook hogerop bij het zolder-raam. Mochten ze op de slaapkamer komen, geen nood, want die dansende muggen zijn allemaal mannetjes die niet kunnen steken. Wintermuggen komen uit de grond waar de larven leven. De vrouwtjes ook en die kunnen gemeen steken. Zelfs als er sneeuw ligt, zijn er wintermuggen. De lucht boven de sneeuw moet wel iets zijn opgewarmd en het moet niet waaien. Wereldwijd zijn 170 soorten wintermuggen bekend, waarvan 8 soorten in Nederland. De meest bekende soort draagt de fraaie naam winterpluimantennemug. Zittend op een tak of blad herken je hem aan de lange poten, alsof het een langpootmug is, en aan de vleugels die voorbij het achterlichaam steken. Die lange vleugels zijn een goed kenmerk. Larven van wintermuggen leven niet in water, zoals de larven van steekmuggen die wij neeffes noemen. Larven van wintermuggen leven onder de grond in rottend materiaal van bladeren en ander tuinafval. Afhankelijk van de temperatuur eten ze de rottende bestanddelen tot een diepte van 25 centimeter. Dat gebeurt alleen bij vorst. De larven verpoppen zich.

Wintermug spiegelen op de voorruit van mijn auto. Hero Moorlag

Uit de poppen komen mannetjes en vrouwtjes van de wintermug. De volwassen muggen kunnen veel beter tegen de kou dan de larven. Een wintermug verdraagt vorst tot min acht graden en kan zelfs gedeeltelijk bevroren om later weer te ontdooien. Maar bij min tien graden sterven ze. De larven hebben wekenlang hun buikje rond gegeten onder de grond. Het wonderlijke is, dat de volwassen mannetjes niet eens een mond of een zuignut hebben. Ze kunnen niet eten, maar hebben energie genoeg om een partner te zoeken. Het gaat hen alleen om de paring. Het ritueel bestaat uit de dans van de mannetjes. Ze willen opvallen, opzien baren. Dat moet vrouwtjes lokken. Aan hun gezoem en hun geur herkennen ze elkaar. Feromonen, geurstoffen, spelen vooral bij insecten immers een belangrijke rol bij het zoeken

van een partner. Insecten hebben een fabelachtig goed reukzintuig. Slechts enkele moleculen van een bepaald feromoon worden al door een partner herkend. Het vrouwtje legt haar eitjes in de grond en sterft. Het nut van deze dieren moeten we in de larven zien. Die eten rottend plantenmateriaal en spelen daarmee een rol bij de recycling, de kringloop van de stof.

Bloed onmisbaar

Hoe meer dansende mannetjes in de wolk wintermuggen, des te meer feromonen van hen op die plek worden afgescheiden. De geur wordt intens en voor vrouwtjes onweerstaanbaar. Ze mengen zich in de wolk mannetjes en zoeken een partner. De paring vindt in de lucht plaats. Voor de ontwikkeling van de eitjes zijn eiwitten onontbeerlijk. Daarom zoeken de vrouwtjes een zoog-

dier om bloed te zuigen. Het zijn de vrouwtjes van wintermuggen in de slaapkamer die ons in de nacht komen prikken. Eiwitrijk bloed is voor hen onmisbaar. Af en toe vind ik een mug op de slaapkamer en als ik hem doodsla zit er een rode vlek op het behang. Een raadsel wanneer het dier bloed heeft gezogen. En buiten zie ik niet dat er vanuit de tuin muggen komen aanvliegen naar het wolkje bij de kardinaalsmuts. Hoe lang je ook observeert, het is niet te zien dat er vrouwtjes naar de dansende mannetjes vliegen en toch gebeurt dat, onopgemerkt. Een wonderlijk ritueel van parende insecten in de winter. Nou nog een flink pak sneeuw en strenge vorst om weer eens een échte winter te beleven. ■

Hero Moorlag

In 2020 ons samen inzetten voor een duurzaam jaar

Wat het IVN betreft wordt 2020 een duurzaam jaar. Grietje Loof

Oog voor alles wat leeft

Ik denk dat ik over drie maanden weer ga schrijven over het volgende seizoen want anders haakt iedereen af. Dit nieuwe jaar geeft veel kansen om naar buiten te gaan, lekker buiten bezig te zijn, zorgen voor meer biodiversiteit, oog hebben voor de aarde en alles

wat leeft. In 2019 is zoveel schrikbarend nieuws over de natuur bij ons binnengekomen, dat je er echt niet meer omheen kunt. 'Natuur herstelt zich wel. Natuur is krachtig en flexibel', hoor ik regelmatig. Dat is ook zo. We hoeven ons geen zorgen te maken over de natuur. Natuurlijk gaan

we ons geen zorgen maken, we gaan ermee aan de slag. De Groene Jaarkalender kun je vinden op internet: <https://www.ivn.nl/groenejaarkalender2020>

Iedereen weet dan ook gelijk wat er allemaal te doen is. In 2020 bestaat IVN landelijk 60 en IVN-Hoogeveen 35 jaar en we hebben in 2020 iedere maand een ambassadeur Duurzaamheid. Iedere maand kiezen we bij IVN een ander thema dat besproken wordt. Zo komt er informatie over een bepaald onderwerp en valt er dus veel te leren en te lezen. IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid. We geven cursussen, bijvoorbeeld de cursus Jeugdbegeleider/Natuurouder die 14 januari start. Of de Natuurgidsopleiding die eind januari in Assen van start gaat. Bij IVN hoeven we niet stil te zitten, dat doet de Natuur ook niet! ■

Grietje Loof,
IVN-afdeling Hoogeveen